

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЕВ

Соціальна складова міжнародного бізнесу

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Міжнародний бізнес

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Ірина ОТЕНКО

Харків
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

Соціальна складова міжнародного бізнесу

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Міжнародний бізнес

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Ірина ОТЕНКО

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробник:

Чепелюк Маргарита Ігорівна, к.е.н., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни:

Вивчення соціальної складової міжнародного бізнесу - це гарантія незалежності країни, умова стабільності й ефективної життєдіяльності суспільства, досягнення успіху в міжнародному середовищі. Це пояснюється тим, що економіка є однією з життєво важливих сторін діяльності суспільства, держави і особистості, і, отже, поняття національної безпеки буде порожнім словом без оцінки життєздатності економіки, її міцності при можливих зовнішніх і внутрішніх загрозах. Завдання соціальної складової полягає, перш за все, у формуванні умов, що забезпечують стабільний, прогресуючий розвиток соціальних відносин, збереження, зміцнення і збагачення буття, тобто захищеності якісного стану соціальних відносин, що забезпечують прогресуючий розвиток особистості, суспільства і держави.

Мета навчальної дисципліни "Соціальної складової міжнародного бізнесу" полягає у теоретичному узагальненні методологічних підходів та формуванні практичних навичок і вмій аналізу соціальної складової та розкритті сутності її сучасної концепції у міжнародному бізнесу.

Навчальна дисципліна "Соціальної складової міжнародного бізнесу" належить до базових навчальних дисциплін професійного циклу.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Країнознавство та організаційна поведінка іноземного підприємства	Міжнародна безпека
Міжнародне право	Експортно-імпорتنі операції
Менеджмент	Технологічний та інформаційний розвиток міжнародного бізнесу
Етика міжнародного бізнесу	
Міжнародний бізнес	
Основи зовнішньоекономічної діяльності	
Міжнародний маркетинг	
Світова економіка та міжнародні економічні відносини	
Стратегічний менеджмент	

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.
Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.	
Здатність працювати в команді.	
Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн	Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.
Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для досягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.	Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.
Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.	Вміти визначати пріоритети внутрішньої і зовнішньої корпоративної соціальної політики різних установ, закладів та підприємств, координувати структурну соціальну роботу та соціальну політику різних організацій, установ, підприємств і владних структур різного рівня.
Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позицій національних економічних інтересів	Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.
Здатність враховувати аспекти соціальної відповідальності при розробці та реалізації стратегії організації.	Уміння ідентифікувати, аналізувати і ранжувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій соціального аспекту.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальна відповідальність і суспільство

Тема 1. Теоретичні основи поняття соціальної складової МБ

1.1. Поняття, сутність, термінологія, що описує соціальну складову бізнесу.

1.2. Соціальна політика, соціальні інвестиції, інвестиції в соціальну сферу, соціально відповідальне інвестування.

1.3. Соціальна відповідальність бізнесу, корпоративна соціальна відповідальність, корпоративне громадянство, соціальна діяльність та соціальна активність підприємств, венчурна філантропія.

Тема 2. Концепція соціальної складової: зарубіжний та вітчизняний досвід

2.1. Концепція «корпоративного егоїзму» (М. Фрідман), «компанія власників».

2.2. Концепція корпоративного альтруїзму, «компанія учасників».

2.3. Концепція «розумного егоїзму».

2.4. Життєздатність організації - концепція потрійний нижньої межі (Д.Елкінгтон).

2.5. Інтереси різних груп інтересів (стейкхолдерів) у формулюванні пріоритетів корпоративної соціальної політики.

2.6. Ідеологія промислового патерналізму. Типологія режимів соціальної держави (Г.Еспінг-Андерсен).

Тема 3. Інструменти реалізації соціальної складової

3.1. Благодійність.

3.2. Соціально відповідальні програми.

3.3. Соціально відповідальний маркетинг (CRM і CSM), соціальне підприємництво.

Тема 4. Моделі корпоративної соціальної політики та відповідальності

4.1. Огляд сучасних моделей корпоративної соціальної відповідальності в США, континентальній Європі, Великобританії та Україні і їх основних відмінностей друг від друга.

4.2. Стратегічні напрямки соціально відповідального інвестування в США.

4.3. Державне регулювання як особливість континентальної моделі корпоративної соціальної відповідальності.

4.4. Ознаки британської моделі КСВ.

4.5. Українська модель соціальної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Соціальна відповідальність і бізнес

Тема 5. Соціальні інвестиції як невід'ємна частина економіки і соціального аспекту бізнесу.

5.1. Класифікація інвестицій: економічні, політичні, соціальні.

5.2. Соціальні інвестиції: поняття, сутність.

5.3. Соціальні інвестиції як відображення соціально-економічного устрою.

Тема 6. Внутрішні і зовнішні соціальні інвестиції бізнесу

6.1. Підходи і напрямки визначення соціальних інвестицій в сучасній економічній науці і зарубіжній бізнес - практиці.

6.2. Фактори, що стимулюють і перешкоджають розвитку соціального інвестування в сучасних українських умовах.

6.3. Соціальні програми як механізм реалізації соціальної політики підприємств і корпорацій.

6.4. Досвід реалізації соціальних програм зарубіжних корпорацій і підприємств.

Тема 7. Досвід реалізації соціальних програм корпорацій і підприємств. Фандрайзінг

7.1. Соціальна політика підприємства: поняття і сутність.

7.2. Нефінансова звітність. Стандартні елементи звіту: стратегія і характеристика, економічна, екологічна та соціальна складові.

7.3. Поняття, сутність і цілі фандрайзінгу. Цикл фандрайзінгу.

7.4. Робота з фондами, робота з органами влади та місцевими громадами.

7.5. Інструменти американського і українського фандрайзінгу.

Методи навчання та викладання

Серед методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти використовуються: проблемні лекції, міні-лекції, дискусії, презентації, робота в малих групах, рольові ігри, міні-тренінги, індивідуальна дослідницька робота під час виконання творчого завдання.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни "Соціальна складова міжнародного бізнесу" здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати екзамен – 60 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів – 60, за якої екзамен вважається складеним). Екзамен виставляється після написання екзаменаційної роботи, що охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час:

лекцій: активна робота на парі (1 бали за кожне заняття) за умови відповіді студентом на поставлені викладачем питання, які свідчать про ступінь засвоєння лекційного матеріалу. Загальна кількість балів 10.

практичних та семінарських занять:

активна робота на парі (1 бали за кожне заняття) за умови виконання студентом практичних завдань, участі студентів в обговореннях, дискусіях. Загальна кількість балів – 10. Додатково можна отримати 3 бали за практичне завдання.

презентації, що мають бути виконані в середовищі PowerPoint. Максимальна оцінка ставиться за умови наявності не менше, ніж 20 слайдів, які у повній мірі розкривають зміст її теми, та відповідного представлення матеріалів презентації у групі. Загальна кількість презентацій – 1. Максимальна оцінка за одну презентацію – 5 балів.

експрес-опитування, максимальна оцінка за яке складає 3 балів. Опитування кожного студента включає 3 запитання, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал, неповна відповідь в 0,5 бали. Кількість опитувань – 2. Загальна максимальна оцінка за обидва опитування – 6 балів.

поточна контрольна робота, максимально оцінюється в 4 бали. Це тестова контрольна робота, яка виконується в ПНС і містить 16 тестів. Правильна відповідь на кожен з тестів оцінюється в 0,25 бали;

колоквіум. Протягом семестру студенти пишуть 2 колоквіуми. Максимальна оцінка за кожен з колоквіумів 5 балів. Максимальна кількість балів за обидва колоквіуми – 10. Перший колоквіум включає теми 1 – 4, а другий колоквіум – теми 5 – 7. Структура колоквіуму: 1) два теоретичних питання (максимальна оцінка за кожне теоретичне завдання – 2 бали); 2) практичне завдання (максимальна оцінка 6 бали); 3) два відкриті тести на доповнення (максимальна оцінка за кожен тест – 1 бал).

самостійної роботи:

домашні завдання - кожне домашнє завдання оцінюється в 2 бали за умови правильного виконання та наявності відповіді, а за необхідності і висновків. За відсутності відповіді або за наявності арифметичних помилок оцінка знижується на 1 бал. Максимально – 12 балів.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю є екзамен. Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 20 тестів та 3 практичних задач (ситуаційної, діагностичної та евристичної).

Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкового/семестрового контролю, дорівнює або перевищує 60. Максимально можлива кількість балів за екзамен – 100 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	Задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	Незадовільно	не зараховано

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
1	2		3	4
Тема 1. Теоретичні основи поняття соціальної складової МБ	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	1.1. Поняття, сутність, термінологія, що описує соціальну складову бізнесу. 1.2. Соціальна політика, соціальні інвестиції, інвестиції в соціальну сферу, соціально відповідальне інвестування. 1.3. Соціальна відповідальність бізнесу, корпоративна соціальна відповідальність, корпоративне громадянство, соціальна діяльність та соціальна активність підприємств, венчурна філантропія.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практичне заняття № 1. Кейс-аналіз становлення української моделі соціальної відповідальності	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу лекції	Перевірка домашніх завдань	2	
Тема 2. Концепція соціальної складової: зарубіжний та вітчизняний досвід	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 2.1. Концепція «корпоративного егоїзму» (М. Фрідман), «компанія власників». 2.2. Концепція корпоративного альтруїзму, «компанія учасників». 2.3. Концепція «розумного егоїзму». 2.4. Життєздатність організації - концепція потрійний нижньої межі (Д.Елкінгтон). 2.5. Інтереси різних груп інтересів (стейкхолдерів) у формулюванні пріоритетів корпоративної соціальної політики. 2.6. Ідеологія промислового патерналізму. Типологія режимів соціальної держави (Г.Еспінг-Андерсен).	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Ігрове проектування організаційного і управлінського механізму реалізації відповідальності	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями лекції	Перевірка домашніх завдань	2	
Тема 3. Інструменти реалізації соціальної складової	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 3.1. Благодійність. 3.2. Соціально відповідальні програми.	Активна робота на парі	1
	Семінарське заняття	Семінарське заняття № 2. Робота в малих групах за питаннями: 1. Дайте розгорнуту характеристику концепції стейкхолдерів і назвіть її основні відмінності від концепцій корпоративного егоїзму, корпоративного альтруїзму, розумного егоїзму. 2. Проведіть критичний порівняльний аналіз двох основних позицій природи взаємовідносин бізнесу та суспільства. 3. Назвіть основні ознаки класифікації стейкхолдерів підприємства 4. Дайте повну характеристику наступних груп стейкхолдерів (за всіма можливими ознаками): (1) персонал; (2) власники; (3) споживачі; (4) інвестори; (5) засоби масової інформації. 5. На які результати слід очікувати підприємству від організації діалогу зі стейкхолдерами. 6. Дайте характеристику основних видів діалогу зі стейкхолдерами. 7. Назвіть основні моделі виявлення та ідентифікації стейкхолдерів, зробіть їх порівняльний аналіз.	Презентація	5
	Лекція	Проблемна лекція: 3.3. Соціально відповідальний маркетинг (CRM)	Активна ро-	1

		i CSM), соціальне підприємництво	бота на парі		
	Практичне заняття	Практична вправа «Оцінка рівня етичності організації»	Активна робота на парі	1	
			Практична робота	3	
	Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	"Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями лекції	Перевірка домашніх завдань	2		
Тема 4. Моделі корпоративної соціальної політики та відповідальності	Аудиторна робота				
	Лекція	Лекція за питаннями: 4.1. Огляд сучасних моделей корпоративної соціальної відповідальності в США, континентальній Європі, Великобританії та Україні і їх основних відмінностей друг від друга. 4.2. Стратегічні напрямки соціально відповідального інвестування в США. 4.3. Державне регулювання як особливості континентальної моделі корпоративної соціальної відповідальності. 4.4. Ознаки британської моделі КСВ. 4.5. Українська модель соціальної відповідальності.	Активна робота на парі	1	
	Практичне заняття	Практичне заняття за питаннями: Огляд сучасних моделей корпоративної соціальної відповідальності в США, континентальній Європі, Великобританії та Україні і їх основних відмінностей друг від друга. Стратегічні напрямки соціально відповідального інвестування в США. Державне регулювання як особливості континентальної моделі корпоративної соціальної відповідальності. Ознаки британської моделі КСВ. Українська модель соціальної відповідальності. Практична вправа «Оцінка рівня етичності організації»	Активна робота на парі	1	
			Експрес-опитування	3	
	Самостійна робота				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями лекції.	Перевірка домашніх завдань	2	
Тема 5. Соціальні інвестиції як невід'ємна частина економіки і соціального аспекту бізнесу	Аудиторна робота				
	Лекція	Лекція за питаннями: 5.1. Класифікація інвестицій: економічні, політичні, соціальні. 5.2. Соціальні інвестиції: поняття, сутність.	Активна робота на парі	1	
	Практична робота	Практична робота Соціальні інвестиції. Корпоративна соціальна відповідальність	Активна робота на парі	-	
			Письмова контрольна робота	4	
	Лекція	Лекція за питаннями: 5.3. Соціальні інвестиції як відображення соціально-економічного устрою.	Активна робота на парі	1	
	Практична робота	Практичне заняття у формі міні-тренінгу: Кодекс ділової етики компанії «Кока-кола». Проведення порівняльного аналізу кодексів соціальної відповідальності різних компаній	Активна робота на парі	1	
			Колоквіум	5	
Самостійна робота					
Питання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: лекції	Перевірка домашніх завдань	-		

<i>Аудиторна робота</i>				
Тема 6. Внутрішні і зовнішні соціальні інвестиції бізнесу	Лекція	Лекція за питаннями: 6.1. Підходи і напрямки визначення соціальних інвестицій в сучасній економічній науці і зарубіжній бізнес - практиці. 6.2. Фактори, що стимулюють і перешкоджають розвитку соціального інвестування в сучасних українських умовах.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Аналіз прикладів боротьби з корупцією: міжнародний досвід та національна стратегія по боротьбі з корупцією в Україні	Активна робота на парі	1
	Лекція	Лекція за питаннями: 6.3. Соціальні програми як механізм реалізації соціальної політики підприємств і корпорацій. 6.4. Досвід реалізації соціальних програм зарубіжних корпорацій	Активна робота на парі	1
	Практичне Заняття	Семінарське заняття за питаннями: 1. В чому сутність стратегічної діяльності підприємства на засадах КСВ? 2. Які найголовніші цінності надає КСВ стратегічній діяльності підприємства? 3. В чому відмінності між реагуючою та стратегічною КСВ (за моделлю М. Портера та М. Креймера)?	Активна робота на парі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями лекції	Перевірка домашніх завдань	2	
Тема 7. Досвід реалізації соціальних програм корпорацій і підприємств. Фандрайзінг	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 7.1. Соціальна політика підприємства: поняття і сутність. 7.2. Нефінансова звітність. Стандартні елементи звіту: стратегія і характеристика, економічна, екологічна та соціальна складові. 7.3. Поняття, сутність і цілі фандрайзінгу. Цикл фандрайзінгу.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота Розробка анкети про стан соціальної відповідальності в організації	Активна робота на парі	1
	Лекція	Лекція за питаннями: 7.4. Робота з фондами, робота з органами влади та місцевими громадами. 7.5. Інструменти американського і українського фандрайзінгу.	Активна робота на парі	-
	Практичне заняття	Практичне заняття: Охарактеризуйте основні фактори, що впливають на процес розробки стратегії КСВ. Дайте змістовне наповнення основних етапів розробки стратегії КСВ. Охарактеризуйте організаційні механізми управління КСВ.	Активна робота на парі	1
			Експрес-опитування	3
			Колоквіум	5
<i>Самостійна робота</i>				
Питання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Базові умови постачання групи F за Інкотермс 2020. 2. Базові умови постачання групи D за Інкотермс 2020	Перевірка домашніх завдань	2	
Екзамен				40

Рекомендована література

Основна

1. Коротков, Е.М. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник для бакалаврів / Е.М. Коротков, О.Н. Александрова, С.А. Антонов [и др.]; під ред. Е.М. Короткова. - М.: Вид-давство Юрайт, 2013 (і ін.). - 445 с. - Серія: Бакалавр. Базовий курс.
2. Корпоративна соціальна відповідальність. Нова філософія бізнесу: навч. допомога. - М.: Зовнішекономбанк, 2011. - 56 с. - Доступно на: <http://www.vneb.ru/common/upload/files/vneb/kso/ksobook2011.pdf>

Додаткова

3. Благов, Ю.Є. Корпоративна соціальна відповідальність. Еволюція концепції / Ю.Є. Благов. - М.: Вища школа менеджменту, 2010. - 272 с.
4. Бланшар, К. Лідерство: до вершин успіху / К. Бланшар; пер. з англ.; під ред. Т. Ю. Ко-Валево. - СПб.: Пітер, 2011. - 368 с.
5. Богдан, Н. Н. Управління соціальним розвитком організації: теорія і практика: навч. посібник для студ. вузів / М.М. Богдан, М.Г. Масілова; Владивосток. держ. ун-т економіки і сервісу. - Владивосток: Вид-во ВДУЕС, 2009. - 284 с.
6. Бурмістрова, Т. Корпоративна соціальна відповідальність і стратегічні пріоритети російського бізнесу / Т. Бурмістрова // Економічні стратегії, № 3/2011, С.68-71 - Доступно на: http://www.inesnet.ru/magazine/mag_archive/free/2011_03/ES2011-03-burmistrova.pdf
7. Векслер, А.Ф. Навіщо бізнесу спонсорство та благодійність / А.Ф. Векслер, Г.Л. Тульчинський. - М.: Вершина, 2006. - 336 с.: іл., Табл.
8. Ветлужских, Е. Мотивація і оплата праці: Інструменти. Методики. Практика / Е. Вет-Лужський. - М.: Альпіна Бізнес Букс, Альпіна Паблишерз, 2010. - 210 с.
9. Ветлужских, Е.Н. Стратегічна карта, системний підхід і КРІ. Інструменти для ру-рівників / О.М. Ветлужских. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2008. - 204 с.
10. Долан, С. Управління на основі цінностей. Корпоративне керівництво по виживанню, успішної життєдіяльності і вмінню заробляти гроші в ХХІ столітті / С. Долан, С. Гар-ся. - М.: Претекст, 2008. Іл. 26. табл.21. - 313 с.
11. Зарецький, А.Д. Корпоративна соціальна відповідальність: світова і вітчизняна практика: навч. посібник / А.Д. Зарецький, Т.Є. Іванова. - Краснодар: Видавництво КСЕІ, 2012. - 231 с.
12. Зінченко, Г.П. Соціальне партнерство / Г.П. Зінченко, І.І. Рогов. - М.: Дашков і Ко, 2009 - 224 с.
13. Іванова, С.В. Розвиток потенціалу співробітників: Професійні компетенції, чи-дерство, комунікації / С. Іванова, Д. Болдогоев, Е. Ботчанінова, А. Глотова, О. Жігі-лий. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2008 - 278 с.
14. Каплан, Р.С. Збалансована система показників / Р.С. Каплан, Д.П. Нортон; пер.с.англ. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2006. - 304 с.
15. Корпоративна соціальна відповідальність: суспільні очікування. Споживачі, менеджери, лідери громадської думки і експерти оцінюють соціальну роль бізнесу в Росії / під ред. С.Є. Литовченко, М.І. Корсакова. - М.: Асоціація менеджерів, 2003.-100 с.
16. Кричевський, Н.А. Корпоративна соціальна відповідальність / Н.А. Кричевський, С.Ф. Гончаров. - М.: Дашков і Ко, 2006. - 195с. - Доступно на: www.krichevsky.ru/files/kso.pdf
17. Минцберг, Г. Дій ефективно! Краща практика менеджменту / Г. Минцберг; пер.с англ. - СПб.: ПИТЕР. 2011. - 288 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

18. Соціально відповідальний бізнес:

www.amr.ru (портал «Асоціація менеджерів»)
<http://www.businessdecision.ru> (портал «Business & Decision»)
<http://www.ecsocman.edu.ru> (портал «Економіка. Соціологія. Менеджмент»)
www.executive.ru (портал «Спільнота професіоналів і менеджерів»)
<http://www.institutiones.com> (сайт журналу «Економічний портал»)
<http://www.mckinsey.com/russianquarterly> (сайт журналу «Вісник McKinsey»)
<http://www.mckinseyquarterly.com> (сайт журналу «The McKinsey Quarterly»)
<http://www.quality.eur.ru> (сайт журналу «Менеджмент якості і ISO 9000»)
<http://www.strategy-business.com> (сайт журналу «Strategy & Business»)
<http://www.csrjournal.com> (портал «Корпоративна соціальна відповідальність»)
www.sustainability.com (SustainAbility Ltd)
www.bsr.org (Business for Social Responsibility)
www.cseurope.org (Corporate Social Responsibility Europe)
www.ibe.org.uk (Institute for Business Ethics)
www.unglobalcompact.org (UN Global Compact)
www.globalsullivanprinciples.org (Global Sullivan Principles of Social Responsibility)
www.sustainabilityindex.com (Dow Jones Sustainability Indexes)
www.domini.com (The Domini Social Index)
www.cauxroundtable.org (Principles for Business, The Caux Round Table)
www.keidanren.or.jp (Keidanren Charter for Good Corporate Behavior)

19. Корпоративне громадянство

www.bc.org (Boston College Center for Corporate Citizenship)
www.corporatecitizenship.co.uk (Corporate Citizenship Company)
www.tomorrowscompany.com (Centre for Tomorrow's Company)
www.bitc.org.uk (Business in the Community)
www.nw.org (Neighbourhood Reinvestment Corporation)
www.bpdweb.org (Business Partners for Development (BPD))
www.pwblf.org (The Prince of Wales Business Leaders Forum)
www.aspeninstitute.org/isib (The Aspen Initiative for Social Innovation Through Business)
www.icic.org (Initiative for a Competitive Inner City)
www.jff.org (Jobs for the Future)
www.people2people.org (The Synergos Institute)
www.accountability.co.uk (The Institute for Social and Ethical Accountability)
www.globalreporting.org (Global Reporting Initiative)
www.cepaa.org (The Social Accountability 8000)
www.stakeholderalliance.org (The Sunshine Standards)

20. Посилання на ПНС: <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=5344>